

Ögruppen där hållbarhet är en självklarhet

TEXT Johan Augustin FOTO Roger Borgelid

Seychellerna är själva sinnebilderna för paradiset. Här kämpar eldsjälarna med projekt som återplantering av koraller och rehabilitering av havssköldpaddor. Stångmärket har besökt den tropiska arkipelagen i Indiska oceanen där de gröna projekten avlöser varandra.

KULLARNA SOM OMGER FÄRJELÄGRET är klädda i heltäckande regnskog som avger en lätt dimma. Vår färjekatamaran har precis lämnat huvudön Mahé och bakom oss tornar vindkraftverk upp sig i hamnen – som genererar el till Seychellernas huvudstad Victoria, alldeles intill. Snart skymtar klipporna som de flesta förknippar med Seychellerna, de böljande granitformationerna – utspridda i pulversanden på ön La Digue; som lockar besökare från hela världen till stränder som Anse Source d'Argent – antagligen den mest fotograferade stranden i världen. Jag och fotograf Roger Borgelid går iland och hyr cyklar, transportmedlet som de flesta här tar sig fram med. Faktum är att det enbart finns

ett fåtal privata bilar på La Digue, och de smala vägarna byggdes ursprungligen för cyklar. Ett kortvarigt regn, som är ofta förekommande, har lämnat kvar dofter av den frodiga vegetationen som sveper över oss när vi trampar upp och nedför backarna.

– Det är lite som Bohuslän möter Maldiverna, ropar Roger.

JAG HÅLLER MED; klippformationer och sandstränder möts och bildar ett säregt tropiskt paradiset; öppet för alla sinnen. Längs vägen går några jättesköldpaddor och betar av växligheten; det är lite som att tiden stått still i denna Edens lustgård. Jag förstår varför Seychellerna är ett populärt resmål för nygifta par; natu-

rens former är mjuka och böljande – och som om Roger kunde läsa mina tankar utbrister han:

– Till och med granitklipporna är sensuella!

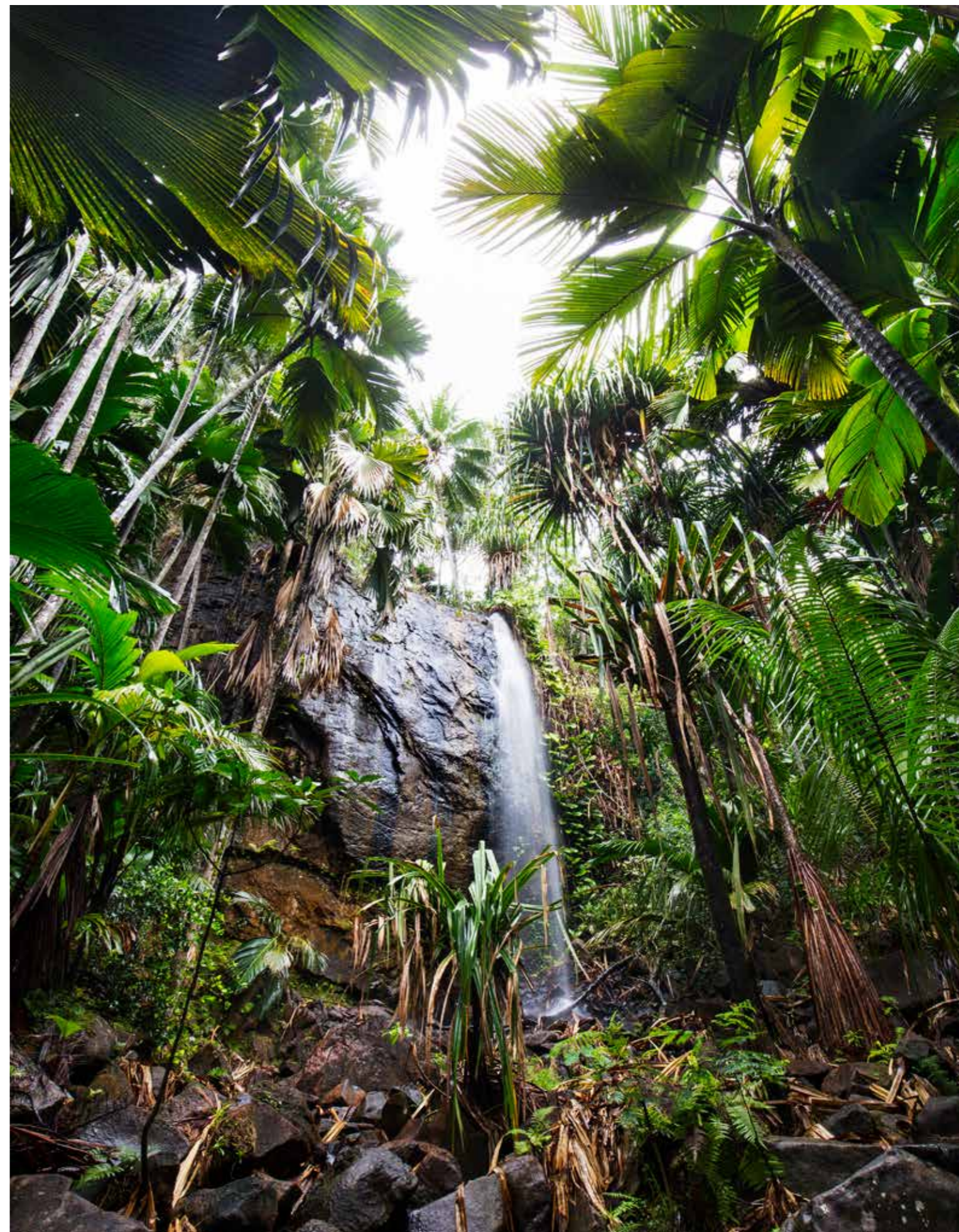
DET ENDA SOM RÖJER DEN BILDEN är turister som sveper förbi på cyklar. Landets myndigheter har länge riktat turism bort från massutrustning och exploatering, mot high-end turister som betalar mer. Varje år kommer drygt 300 000 besökare till öarna som spenderar nära fem miljarder kronor. Regeringens medvetna hållbarhetsmål ska hindra överutnyttjandet av den sköra miljön. Alain de Comarmond ansvarar för klimat- och hållbarhetsfrågor på Seychellernas miljödepartement. Han berättar att Seychellerna har strävat efter att bevara naturen sedan självständigheten från Storbritannien 1976.

– Vi är en liten nation som har förstått att vi inte bara kan utveckla och exploatera utan att samtidigt skydda miljön, säger han. »

” Vi är en liten nation som har förstått att vi inte bara kan utveckla och exploatera utan att samtidigt skydda miljön.”

Seychellerna är lite som Bohuslän möter Maldiverna.

» Företag som kommer till ögruppen vet att de måste följa strikta regelverk. Det samma gäller antalet turister. Alain de Comarmond förklarar att "peaken" är nådd, särskilt på välbesökta öar som La Digue.

– Nu ska vi istället satsa ännu mer på ekoturism och hantera de besökare vi redan har.

Seychellerna skyddar redan omkring hälften av sin landareal i olika reservat och nationalparker. De marina skyddsområdena täcker för närvarande 16 procent och målet inom två år är att 30 procent ska vara skyddade.

Sköldpaddsäggen placeras på en säker plats där man har full kontroll över kläckningsprocessen.

– Det ser ut som att vi når målet. Det kommer finnas områden där inget fiske tillåts, och andra där lokalt och hållbart fiske bedrivs.

SAMTIDIGT SATSAR LANDET på gröna energikällor för att minska sitt klimatavtryck och beroende av fossila bränslen. Nya vindkraftverk planeras och samtidigt som solpaneler redan täcker många hotelltak och andra byggnader, så finns det ett hot som även Seychellerna har svårt att skydda sig mot.

– Klimatförändringarna medför varmare vatten vilket gör att våra rev bleks och erosionen ökar längs kustremsorna, säger Alain de Comarmond.

Läget för världens korallrev ser tveklöst mörkt ut, men Seychellerna satsar på återplantering av koraller på åtta platser i landet och samarbetar med Australien inom forskning av mer resilienta koraller – som ska kunna stå emot ökade havstemperaturer.

Återplantering av koraller

PÅ FÉLICITÉ pågår återplantering av revet som drabbades hårt av klimatfenomenet El Ninos höjda vattentemperatur för två

år sedan. Vi startar snorkelturen från stranden och simmar ut i det turkosfärgade vattnet. Blågröna papegojfskar patrullerar havsbotten och letar efter koraller att knapra i sig, men allt som syns är bleka avbrutna bitar som ligger i högar. Stim av revfiskar och en stor nyfiken barracuda sveper förbi, det hela ser ut som en intakt undervattensvärld, om det inte var för korallrevet.

Vi är en grupp snorklare som närmar oss uppspända vajrar på mellan tre och fyra meters djup. Här sitter bitar av hårdkorall fastspända. Six Senses – resorten på Félicité står bakom återskapandet av korallreven – en lång process som nyligen påbörjats. Resorten som i sig själv är väl integrerad med granitklipporna och den omkringliggande skogen, arbetar för att slita så lite som möjligt på öns naturresurser. Inga plastflaskor tillåts, och drinkar serveras med sugrör tillverkade i papper. Solpaneler på taken genererar all el som används i resortens villor, vattnet som används i duscharna är havsvatten som kommer från öns egen avsaltningsanläggning.

I den ekologiska trädgården odlas frukt och grönsaker som serveras i restaurangerna. Six Senses har även återplan-

terat den ursprungliga skogen, med bland annat landets symbolpalm Coco de Mer, som tidigare fick ge vika för bland annat timmerproduktion. Än så länge har en tredjedel återplanterats och målet är att hela Félicité ska få tillbaka sin ursprungliga skog.

DET ÄR ÄVEN MÅLET PÅ NORTH ISLAND.

Ön är ett eget eget eko-projekt, som drivs av en av Afrikas mest välkända safarioperatörer Wilderness Safaris; känd för sitt hållbarhetsfokus. North Island räknas som Seychellernas exklusivaste ö där kändisar som den brittiska kungafamiljen och Victoria och David Beckham har bott.

Vår speedbåt möts av en mindre motorbåt som tar oss iland den sista biten. Det är viktigt att råttor och andra skadedjur inte får en chans att ta sig iland med vår båt; de har tidigare slagit ut fågellivet, och för att inte historien ska upprepa sig kontrolleras alla båtar som anländer till North Island noga.

Under palmerna som tar vid där den gräddfärgade stranden slutar, betar jättesköldpaddor gräs och örter. Seychellisk jättelandssköldpadda är endemisk och världens största art av jättesköldpadda. På North Island levde tidigare tusentals

sköldpaddor, men sjöfarare som kom hit i början av 1600-talet uppskattade köttet, och reptilerna som klarar sig länge utan mat och vatten, kunde transporteras som färsk proviant – levande ombord fartygen.

Följande århundrade kom nästa bakslag i form av en råttinvasion, där gnagarna fick mersmak av de försvarslösa sköldpaddorna. Idag är North Island både fritt från råttor och katter och djurlivet börjar komma tillbaka.

– Vi har omkring hundra jättesköldpaddor som långsamt ökar i antal, och beräknar att samtliga arter av havsfågel har återhämtat sig inom femton år, berättar öns ekolog Carl Havemann.

PALMENA VAJAR under den klarblå himlen och avger det där sköna prasslet som många associerar med paradiset och som något helt naturligt. Faktum är dock att även kokospalmen är en invasiv art som tränger undan inhemska palmer som

världskända Coco De Mer och andra trädarter. Den utvecklingen stoppar Carl Havemann och hans team genom att fälla kokospalmer och återplantera naturlig skog.

– Planen är att först rehabilitera de låglänta områdena och sedan bergen. Ibland hjälper turister till med återplanteringen, berättar han.

LÄNGRE IN PÅ DEN SKOGBEKLÄDDA ÖN är ett stort område inhägnat; det är här den största delen av de grönsaker och frukt som används på resorten odlas. Carl Havemann visar upp chiliplantor och mangoträd, samtidigt som han förklarar att ön arbetar hårt med att minska matsvinnet genom att skära ner på portionerna som serveras. Han medger att hålla fisket på en hållbar nivå är en svår nöt att knäcka.

– Det är en utmaning. Men hajar lämnas i fred, och arter som röd snapper får bara fiskas när de nått en viss storlek. »

» Klimatförändringarna medför varmare vatten vilket gör att våra rev bleks och erosionen ökar längs kustremsorna."

» Carl Havemann besöker även skolor och pratar med ungdomar om vikten av hållbarhetsarbete. Det gäller att utbilda den unga generationen i att inte äta vilda djur – till exempel flygande hundar, som betraktas som en delikatess på många av öarna.

– Det är den unga generationen som är framtiden. De ska leda landet i en hållbar riktning, säger han.

Vi fortsätter vår båtluft till ännu en av Seychellernas öar, som tagit det gröna tänket ytterligare ett steg.

Naturresevat i egen regi

NÅR VI LANDSTIGER slår det mig hur öde det är. En vidsträckt strand och tropisk skog som väller ner från bergen på öns mitt. Det vilar ett lugn över Cousine Island, det är en trygg plats för djur att existera. Luften ovanför våra huvuden är full av flygande akrobater; enbart på Cousine häckar åtta arter av havsfågel. Det dröjer inte länge innan en karetsköldpadda kravlar upp på den öde stranden och hittar skugga under en palm. Det är början av december och säsong för de utrotningshotade havssköldpaddorna att lägga sina ägg, vilket arten gör dagtid på Seychellerna – en av få platser kvar i världen – där de exploaterade sköldpaddorna känner sig säkra nog att lägga sina ägg i dagsljus.

COUSINE ISLAND, är en skyddad granit-ö, och precis som på många av Seychellernas andra öar, pågår projekt med att skydda havssköldpaddor som ska öka deras antal. Den privatägda naturreserven är en ekologisk framgångssaga för både karett- och grön havssköldpadda som lägger sina ägg på stränderna, samt för flygande hundar, en rad fågelarter, ödlor och insekter.

Karetsköldpaddan, vars brunspräckliga skal är ungefär en meter långt och länge varit eftertraktat till hantverk, gräver en grop i den mjuka finkorniga sanden. När honan börjar lägga äggen går hon in i ett trancelikt tillstånd, vilket möjliggör för Cousines ekologer – de sydafrikanska makarna Stuart och Bronwyn Dunlop – att föra över äggen till en hink, och samtidigt kontrollera märkningen i skalet. De 185 lagda äggen förs till en säker inhägnad plats – längre bort på stranden, där Stuart och Bronwyn har full kontroll på kläckningsprocessen, och så småningom kan hjälpa sköldpaddungarna att nå havet.

– De måste ta sig förbi hungriga krabbor och fåglar. Vid varje kläckning är det bara ett par ungar som överlever, så vi hjälper naturen på traven genom att ge dem säker passage till vattnet, förklarar Bronwyn Dunlop.

SKÖLDPADDSPROJEKT PÅ COUSINE och andra av arkipelagens öar, innefattar även grön havssköldpadda, och har fått

de båda hotade arterna att öka i Seychellernas vatten. Sydafrikanske filantropen och mångmiljardären Fred Keeley driver Cousines enda resort och står bakom samtliga av öns projekt. Samtliga turistintäkter återinvesteras i de olika rehabiliteringsprojekten. Solpaneler på taken försörjer ön med el, medan regnvatten används i duscharna och filtreras till dricksvatten som serveras i glasflaskor. Påsar, sugrör och flaskor tillverkade i plast är bannlysta, samtidigt som turister informeras om vilken skada plast och mikroplaster orsakar i havet. Fred Keeley är ensam investerare.

– Mina solpaneler reducerar kostnaden för att driva ön, samtidigt som vi minskar klimatavtrycket säger han.

ÄVEN COUSINE HAR börjat återplantera sina korallrev men det är en kamp mot klockan så länge jordens uppvärmning pågår.

– Korallreven och utfiskningen av tonfisk och bläckfisk är en utmaning. Vi har spanska och kinesiska trålare som tömmer havet på tonfisk. Det är bara en tidsfråga innan fisket kraschar, säger Fred Keeley.

Trots hoten är han positiv inför framtiden.

– Regeringen har satt miljön som första prioritering, och ska utöka antal resevat både på land och till havs. På Seychellerna går hållbarhet före exploatering ●

Seychellerna består av 115 öar i Indiska Oceanen. De utgör två kategorier: de inre granitöarna som omger huvudöarna Mahé, Praslin och La Digue, vars bergstoppar skjuter upp från urskogar, omgärdade av några av jordklotets vackraste stränder. De yttre öarna består av platta korallöar närmre Afrikas kust, som inkluderar Aldabra – världens största korallatoll. Det är på de inre huvudöarna som den största delen av befolkningen på omkring 100 000 människor bor, medan de yttre öarna förblivit närmast orörda.

Redan på 1980-talet startade projekt för att bevara landets fyra arter av havssköldpaddor – som är skyddade enligt lag. Myndigheterna tar miljöskydd på största allvar och 47 procent av landarealen är avsatt i olika nationalparker och reservat. Fyra marina nationalparker skyddar över 150 olika fiskarter. Cousin (grannön till Cousine) och Bird är fågel-skyddsområden. Seychellerna har dessutom två UNESCO-världsarvsplatser; Aldabra-atollen och Vallée de Mai – en förhistorisk palmskog med landets största bestånd av Coco de Mer-palmer, där den utrotningshotade svarta papegojan lever och ökar i antal.